

Briselē, 2024. gada 31. maijā
(OR. en)

10363/24

LIMITE

JUSTCIV 99
ECOFIN 607
COMPET 596
JAI 886
CODEC 1354

Starpiestāžu lieta:
2022/0408(COD)

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	15896/22 INIT + ADD 1 - 4
Temats:	Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva, ar ko saskaņo konkrētus maksātnespējas tiesību aspektus – progressa ziņojums

I. IEVADS

1. Komisija 2022. gada 7. decembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko saskaņo konkrētus maksātnespējas tiesību aspektus ¹.
2. Direktīvas priekšlikums ir viena no iniciatīvām, kas paredzētas 2020. gada Kapitāla tirgu savienības (KTS) rīcības plānā. Tās mērķis ir veicināt pārrobežu investīcijas vienotajā tirgū, mērķtiecīgi saskaņojot maksātnespējas procedūras.
3. Ierosinātajai direktīvai piemēro parasto likumdošanas procedūru.

¹ Dok. 15896/22.

4. Eiropas Parlamentā par šo priekšlikumu atbildīgā komiteja ir Juridiskā komiteja (*JURI*), savukārt komiteja, kas sniedz atzinumu, ir Ekonomikas un monetārā komiteja (*ECON*). Dosjē referents ir *Pascal Arimont*.
5. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs savu atzinumu par ierosināto direktīvu pieņēma 2023. gada 6. februārī ².
6. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savu atzinumu par ierosināto direktīvu pieņēma 2023. gada 24. martā ³.
7. Padomē priekšlikumu izskata Civiltiesību jautājumu darba grupā (maksātnespēja) (turpmāk "Maksātnespējas darba grupa"). Diskusijas Maksātnespējas darba grupā parādīja, ka priekšlikuma pamatā esošie mērķi kopumā tiek vērtēti atzinīgi.
8. TI padomē 2023. gada 20. oktobrī tika organizētas politikas debates, kuru laikā ministri atkārtoti pauda atbalstu direktīvas mērķiem, vienlaikus izvirzot vairākus svarīgus jautājumus saistībā ar ierosinātajiem apstrīdēšanas prasību pasākumiem (II sadaļa). Kopumā ministri aicināja nodrošināt lielāku elastību minēto noteikumu saskaņošanā.
9. Kā norādīts Eurosamitā 2024. gada 22. marta paziņojumā, valstu vai to valdību vadītāji ir apņēmības pilni paātrināt KTS padziļināšanu, ņemot vērā Eurogrupas 2024. gada 11. marta paziņojumu, kurā aicināts ieviest plašu pasākumu klāstu, lai izveidotu īstenu ES kapitāla vienoto tirgu. Eurosamitā likumdevēji tika aicināti nodrošināt to, "ka tiek ātri pabeigts atlikušais leģislatīvais darbs pie Kapitāla tirgu savienības 2020. gada rīcības plāna".

² Dok. 6147/23.

³ Dok. 7856/23.

10. Turklāt 2024. gada 17. un 18. aprīļa secinājumos Eiropadome aicināja bez kavēšanās virzīt darbu Padomē un Komisijā pie visiem apzinātajiem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai izveidotu patiesi integrētus Eiropas kapitāla tirgus, kuri ir pieejami visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā Savienībā un no kā iegūst visas dalībvalstis. Viens no apzinātajiem pasākumiem ir valsts uzņēmumu maksātnespējas regulējuma attiecīgo aspektu saskaņošana.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS PADOMES DARBA SAGATAVOŠANAS STRUKTŪRĀS

11. Maksātnespējas režīmu dažādība jau sen ir atzīta par problēmu, kas kavē kapitāla brīvu apriti Eiropas Savienībā un tās kapitāla tirgu lielāku integrāciju. Tāpēc priekšlikuma mērķis ir saskaņot konkrētus aspektus dalībvalstu maksātnespējas tiesību aktos, tādējādi atvieglojot pārrobežu investīcijas.
12. Cita starpā ierosinātajā direktīvā ir paredzēti kopīgi noteikumi par tādu darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, kurus parādnieks noslēdzis pirms maksātnespējas procedūras sākšanas (apstrīdēšanas prasības); par maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošo aktīvu izsekošanu; par uzņēmuma pilnīgas vai daļējas pārdošanas sagatavošanu pirms maksātnespējas procedūras oficiālās sākšanas (iepriekšsagatavotas procedūras); par direktoru pienākumu iesniegt pieteikumu sākt maksātnespējas procedūru; par vienkāršotām mikrouzņēmumu likvidācijas procedūrām; par kreditoru komitejām un pasākumiem, kas uzlabo valsts tiesību aktu pārredzamību. Priekšlikuma mērķis būtībā ir atvieglot aktīvu atgūšanu no likvidētā maksātnespējīgā parādnieka mantas, padarīt maksātnespējas procedūru efektīvāku un nodrošināt paredzamu un taisnīgu atgūtās vērtības sadali starp kreditoriem.

a) Ierosinātās direktīvas sākotnējās izskatīšanas pabeigšana

13. Lai gan delegācijas atzinīgi novērtēja priekšlikuma pamatā esošos mērķus, tās uzsvēra ierosinātās direktīvas sarežģītību, jo tā ir saistīta ar citām valsts tiesību aktu jomām, un sniedza komentārus attiecībā uz direktīvas detalizācijas pakāpi. Ņemot vērā priekšlikuma sarežģītību un garumu, tā sākotnējā izskatīšana sākās 2023. gada 7. martā un tika veikta 12 secīgās darba grupas sanāsmēs Zviedrijas, Spānijas un Beļģijas prezidentūru laikā.
14. Sākotnējo izskatīšanu, pa nodaļām analizējot VI sadaļu (“Maksātnespējīgu mikrouzņēmumu likvidēšana”), pabeidza prezidentvalsts Beļģija darba grupas sanāsmēs, kas notika 2024. gada 31. janvārī, 6. martā un 2. aprīlī.
15. Ar VI sadaļu (“Maksātnespējīgu mikrouzņēmumu likvidēšana”) tiek ieviesti noteikumi par mikrouzņēmumiem pielāgotu racionalizētu likvidācijas procedūru. Priekšlikuma mērķis būtībā ir izveidot vienkāršotu un izmaksu ziņā efektīvu procedūru.
16. Prezidentvalsts ir ņēmusi vērā, ka attiecībā uz šo sadaļu dalībvalstu viedokļi atšķiras. Lielākā daļa dalībvalstu ir cēlušas iebildumus pret īpaša ES režīma izveidi maksātnespējīgiem mikrouzņēmumiem. Viens no galvenajiem iebildumiem ir tas, ka šāda īpaša režīma izveide novirzītu no priekšlikuma galvenā mērķa, proti, saskaņot svarīgus valsts maksātnespējas tiesību aktu aspektus, turklāt tas dotu tikai nelielu ieguldījumu KTS. Dalībvalstis pauda bažas par mikrouzņēmuma definīciju, maksātnespējas procesa administratora iecelšanu, tiesas lomu un ietekmi uz esošajām valsts maksātnespējas sistēmām.
17. Dažas dalībvalstis ir paudušas atbalstu īpašajam režīmam, tomēr ar būtiskiem pielāgojumiem. Attiecīgās dalībvalstis uzskatīja, ka šis īpašais režīms veicinātu kapitāla tirgu savienību, jo tas ļautu ieviest sakārtotu likvidāciju ar zemākām izmaksām.

b) Direktīvas tekstā paredzēto kompromisa priekšlikumu izskatīšana

18. Pēc tam, kad bija pabeigta ierosinātās direktīvas sākotnējā izskatīšana, prezidentvalsts darba grupas 2. aprīļa sanāksmē sāka iepazīstināt ar pirmo kompromisa tekstu I sadaļai (“Vispārīgi noteikumi”) un II sadaļai (“Apstrīdēšanas prasības”).
19. Attiecībā uz I sadaļu (“Vispārīgi noteikumi”) kompromisa tekstā ir ierosināti tikai nelieli grozījumi, jo šie vispārīgie noteikumi būs jāpielāgo izmaiņām, kas tiks pakāpeniski ieviestas pārējās priekšlikumā daļās. Tomēr kompromisa teksta mērķis ir precizēt saistību starp dažādām direktīvas sadaļām un esošajiem valsts maksātnespējas režīmiem.
20. II sadaļas (“Apstrīdēšanas prasības”) mērķis ir aizsargāt maksātnespējīgā parādnieka mantu pret aktīvu nelikumīgu izņemšanu pirms maksātnespējas procedūras sākšanas un kreditoru interesēs atgriezt minētos aktīvus maksātnespējīgā parādnieka mantā. Tehniskā līmenī un minētajās politikas debatēs, kas TI padomē notika 2023. gada 20. oktobrī, dalībvalstis kopumā puda bažas par to, ka attiecībā uz dalībvalstīm minētajos noteikumos nav paredzēta pietiekama elastība. Lai kļiedētu šīs bažas, prezidentvalsts ierosinātajā kompromisa tekstā nolūkā aptvert visas valsts apstrīdēšanas prasību situācijas tika pielāgoti jēdzieni, kas izmantoti attiecībā uz tiesību aktiem, kuri noslēgti, kaitējot kreditoru kopumam. Tajā dalībvalstīm arī tika paredzēta iespēja savos tiesību aktos nodrošināt lielāku kreditoru kopuma aizsardzību attiecībā uz apstrīdēšanas prasību nosacījumiem un to sekām. Visbeidzot, prezidentvalsts sāka apsvērt piemērotus dažādus apstrīdēšanas prasību grafikus, lai labāk atspoguļotu priekšlikuma minimālās saskaņošanas mērķi.
21. Prezidentvalsts darba grupas 2024. gada 7. maija sanāksmē sāka iepazīstināt ar kompromisa tekstu nākamajām divām sadaļām — III sadaļu (“Maksātnespējas parādnieka mantā ietilpstošo aktīvu izsekošana”) un IV sadaļu (“Iepriekšsagatavotas procedūras”) un turpināja iepazīstināšanu darba grupas sanāksmēs 2024. gada 30. un 31. maijā.

22. III sadaļā (“Maksātnespējas parādnieka mantā ietilpstošo aktīvu izsekošana”) dalībvalstīm ir izvirzīta prasība izraudzīties tiesas, kas pēc maksātnespējas procesa administratora pieprasījuma ir pilnvarotas piekļūt valsts centralizētajam bankas kontu reģistram, kurā ir attiecīga informācija par aktīviem, kas ietilpst vai kuriem būtu vajadzējis ietilpt maksātnespējīgā parādnieka mantā, un veikt meklēšanu tajā. Galvenās dalībvalstu paustās bažas bija par to, ka šie noteikumi pārslogotu tiesas ar administratīvām funkcijām, ka šie noteikumi būtu jāpiemēro arī administratīvajām iestādēm un ka visa sadaļa ir pārāk preskriptīva. Tādēļ kompromisa tekstā dalībvalstīm tika paredzēta elastība izraudzīties tiesas, kā arī administratīvās iestādes, kuru jurisdikcijā ir maksātnespējas procedūras un kuras var piekļūt valsts bankas kontu reģistriem un veikt meklēšanu tajos. Noteikumi tika padarīti vispārīgāki, bez nevajadzīgiem birokrātiskiem pasākumiem, tomēr ievērojot meklējamo datu būtību un aizsardzību. Visbeidzot, teksts tika pieskaņots jaunās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas reformas paketes ⁴ tekstam.
23. Ierosinātās direktīvas IV sadaļā (“Iepriekšsagatavotas procedūras”) tiek ieviesti noteikumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu efektīvāku procedūru, kura reglamentē vērtības atgūšanu kreditoriem. Lielākā daļa dalībvalstu kopumā atbalsta IV sadaļas mērķi un piekrīt, ka tas varētu veicināt KTS. Tomēr jo īpaši tika paustas bažas par ierosināto noteikumu līdzāspastāvēšanu ar spēkā esošajām valsts maksātnespējas sistēmām, par kreditoru aizsardzības līmeni un par saistību ar līgumslēgšanas brīvību. Kompromisa tekstā prezidentvalsts precizēja divu iepriekšsagatavoto procedūru posmu – sagatavošanas un likvidācijas posma – mijiedarbību ar parasto maksātnespējas procedūru, kā arī abu posmu dažādos mērķus. Tajā ir arī nodrošināta lielāka skaidrība un saskaņotība ar citiem attiecīgiem ES instrumentiem. Visbeidzot, prezidentvalsts centās nodrošināt dalībvalstīm elastību savu spēkā esošo valsts sistēmu izmantošanai iepriekšsagatavoto procedūru īstenošanā.
24. Prezidentvalsts ir arī nākusi klajā ar kompromisa tekstu V sadaļai (“Direktoru pienākums pieprasīt maksātnespējas procedūras sākšanu un civilatbildība”) un VII sadaļai (“Kreditoru komiteja”), ar ko iepazīstinās pēdējās divās darba grupas sanāksmēs jūnijā.

⁴ P9_TA(2024)0364 un P9_TA(2024)0301.

25. V sadaļā (“Direktoru pienākums pieprasīt maksātnespējas procedūras sākšanu un civilatbildību”) ir ierosināts noteikt pienākumu direktoriem iesniegt tiesā pieprasījumu sākt maksātnespējas procedūru ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad viņi ir uzzinājuši vai kad viņiem būtu vajadzējis uzzināt, ka uzņēmums ir maksātnespējīgs. Mērķis ir maksimāli palielināt atgūšanas vērtību kreditoriem. Dažas dalībvalstis pauda bažas, ka minētais pienākums varētu kaitēt ES konkurētspējai un uzņēmējdarbībai. Kompromisa tekstā prezidentvalsts pievērsās dažu delegāciju lūgumiem pēc elastīgāka teksta, kurā ir paskaidrots, kādās situācijās šis pienākums ir piemērojams un kā to izpildīt. Tā arī ieviesa precizējumus par direktoru atbildību pienākumu pārkāpumu gadījumā.
26. VII sadaļas (“Kreditoru komiteja”) mērķis ir stiprināt kreditoru stāvokli maksātnespējas procedūrās, paredzot noteikumus par komitejas locekļu iecelšanu un tās sastāvu, darba metodēm un funkcijām, kā arī tās locekļu personīgo atbildību. Dažas dalībvalstis jo īpaši lūdza ievērot minimālas saskaņošanas pieeju un ieviest lielāku elastību. Prezidentvalsts reaģēja, paredzot lielāku elastību attiecībā uz komitejas locekļu iecelšanu un komitejas darba metodēm, vienlaikus precizējot locekļu tiesības un pienākumus.

c) Diskusijas par ierosināto direktīvu Pastāvīgo pārstāvju komitejā

27. 2024. gada 10. aprīlī Pastāvīgo pārstāvju komitejā notika diskusija par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar KTS. Ierosinātā direktīva par maksātnespēju bija uzskaitīta kā viens no vēl atlikušajiem tiesību aktu priekšlikumiem, kas ir svarīgi KTS. Pastāvīgie pārstāvji apsprieda galvenos KTS progresā virzītājus, kā arī šķēršļus, un aicināja attiecīgās darba grupas līdz prezidentūras beigām panākt pēc iespējas lielāku progresu.

28. Reaģējot uz augsta līmeņa aicinājumiem paātrināt darbu pie ierosinātās direktīvas, prezidentvalsts Beļģija 2024. gada 22. maijā Pastāvīgo pārstāvju komitejā rīkoja politikas debates, lai rastu risinājumus, kā tehniskajā līmenī panāktu progresu pieskaņot visaugstākajā politiskajā līmenī noteiktajam mērķu vērienīgumam. Pastāvīgie pārstāvji tika aicināti paust viedokli par tiem priekšlikuma elementiem, kas ir īpaši svarīgi kā ieguldījums KTS. Pastāvīgiem pārstāvjiem tika arī jautāts, kādiem principiem vajadzētu būt turpmākā darba pamatā un kādas ir viņu bažas attiecībā uz to, lai Padomē nekavējoties panāktu vispārēju pieeju saskaņā ar 2024. gada 17. un 18. aprīļa Eiropadomes secinājumiem.
29. Attiecībā uz turpmākajām darba metodēm debatēs atklājās, ka dalībvalstis atzinīgi vērtē darba grupu sanāksmju skaita pieaugumu un darba ātruma palielinājumu, kas atbilst augstajai politiskajai prioritātei, kura piešķirta ierosinātajai direktīvai. Viņi arī uzsvēra, ka nevajadzētu apdraudēt teksta kvalitāti. Ierosinātā direktīva būtu rūpīgi jāanalizē un jāapspiež, lai sarunu rezultāti pienācīgi pievērstos KTS vajadzībām.
30. Attiecībā uz būtību pastāvīgie pārstāvji kopumā uzsvēra, ka priekšlikuma pamatelementi, kas veicina KTS un attiecībā uz kuriem var vieglāk rast kompromisa risinājumus, ir II sadaļa par apstrīdēšanas prasībām un III sadaļa par aktīvu izsekošanu. Savukārt dažas dalībvalstis pauda bažas par IV sadaļu “Iepriekšsagatavotas procedūras”, jo īpaši attiecībā uz noteikumu detalizācijas pakāpi, kreditoru autonomijas aizsardzību un saistību ar līgumslēgšanas brīvību. Daudzas dalībvalstis uzsvēra, ka galvenais problemātiskais elements, kas varētu radīt grūtības nekavējoties panākt vienošanos par direktīvu, ir VI sadaļa par īpašo režīmu mikrouzņēmumiem.

III. SECINĀJUMI

31. Prezidentvalsts Beļģija ir apņēmusies kopā ar nākamo prezidentvalsti Ungāriju veicināt diskusiju turpināšanu darba grupā un nodrošināt netraucētu virzību uz to, lai panāktu vispārēju pieeju.
 32. Ņemot vērā minēto, Pastāvīgo pārstāvju komiteja un Padome tiek aicinātas pieņemt zināšanai šo prezidentvalsts ziņojumu.
-